

Naam boven alle naam

Als er een kind geboren is, dan moet dat natuurlijk wereldkundig gemaakt worden: 'Met grote blijdschap geven wij u kennis...' en dan volgen al snel de namen. Sommigen krijgen een hele reeks namen, anderen moeten het doen met een of twee. De een moet beslist worden vernoemd, de ander krijgt vooral een naam met een mooie betekenis.

Het Kind waar met Kerst heel de wereld het over heeft krijgt een hele reeks benamingen. Eigennamen zijn deze aanduidingen niet, beter zouden we spreken van 'titels'. In Jesaja 9 zijn het er vier, in Lukas 2 zijn het er drie. We laten ze alle zeven passeren, om te zien wat ze betekenen.

'Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht.' Over wie heeft Jesaja het daar? Dat is in de tijd van Jesaja het Tienstammenrijk in het Noorden. Dat Noordrijk Israël heeft de oorlog verklaard aan hun broeders in het Zuiden, het Tweestammenrijkje Juda... zij hebben een bondgenootschap gesloten met de Arameeërs om samen Juda binnen te vallen...

Hun duisternis is een duisternis van liefdeloosheid, van onrecht, van wraak; van leven zonder het Licht van God. En ook de koning van het zuidelijke rijkje Juda voelt er niets voor om het van God te verwachten...

Maar, zegt de profeet: Het Licht breekt aan! De geboorte van een Kind wordt aangekondigd en dat zal voor grote verandering zorgen! Mogelijk heeft Jesaja het allereerst over Hizkia, die anders dan veel andere koningen wel zal doen 'wat goed is in de ogen van de Heer'.

Later worden de overbekende woorden van Jesaja toegepast op de Here Jezus.

Het Kind uit Jesaja 9 krijgt een aantal bijzondere benamingen, die helemaal niet zo lijken te passen bij een kind:

1) 'Wonderbare Raadsman'

Wie zit er nooit om raad verlegen? 'Goede raad is duur'.

Je hebt van die mensen, die altijd overal een antwoord op lijken te hebben. Maar menselijke wijsheid is beperkt. God heeft de ware wijsheid. Dit Kind zal later woorden spreken die niemand kan weerleggen en waar iedereen versteld van staat; Hij geeft uitkomst, en zal alles doen om de mensen terugbrengen bij God.

2) 'Sterke God'

Als het in deze wereld ergens fout loopt, wordt soms geroepen om een sterke leider. Met alle gevolgen van dien. Maar dit Kind is geen krachtpatser die met veel bombarie toont wat hij kan en geen middel schuwt om zijn doel te bereiken. Hij is wel een 'Rots in de branding', die niet, zoals wij, bij het minste of geringste uit zijn evenwicht gebracht wordt. Waar mensen zich klein en machteloos voelen, in een wereld vol wanhoop en uitzichtloosheid, is Hij sterk. 'Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde', zal het Kind uit de kribbe later zeggen.

Maar waarom worden niet door God alle problemen in de wereld en in mijn leven eventjes opgelost? Omdat de enige weg om deze wereld te verlossen zonder haar buiten spel te zetten, voert via Golgotha. Wie in alles alleen de Weg van God gaat, krijgt géén gemakkelijk leventje, het lijkt soms een doodlopende weg. Maar uiteindelijk loopt het uit op de overwinning!

3) 'Eeuwige Vader'

Dàt lijkt pas een vreemde naam in een tekst die altijd op Jezus wordt toegepast. 'Een Kind is ons geboren... en men noemt Hem: (...) Eeuwige Vader.' De Messiaanse Koning wil als een vader voor de Zijnen zorgen. Dat wil zeggen: met liefde, zorg en zelfopoffering. We kunnen in het Wezen van God Vader en Zoon niet absoluut scheiden. God Zelf werd mens.

4) 'Vredevorst'

'Vrede op aarde'. Geen stampende soldatenlaarzen meer en geen van bloed doordrenkte mantel. Dat lijkt wel erg ver van de werkelijkheid af te staan. De wereld is vol strijd. Is het Evangelie niet een beetje een zoethoudertje? Nee. Uiteindelijk zal de Vrede allesomvattend zijn.

Maar we moeten wel veel geduld hebben. Want de Vredevorst legt niet met alle geweld zijn wil op. Vrede begint in het hart van de mens. God dwingt ons niet, voor Hem kiezen gebeurt op basis van vrijwilligheid. God moet wel veel geduld hebben...

Dan Lukas 2: de herders in de omgeving van Bethlehem, die net als elke nacht bij hun kudde de wacht houden, krijgen de schrik van hun leven. Stel je eens voor: plotseling een fel licht in de donkere nacht! 'Wees niet bang,' zegt de hemelse boodschapper, 'want ik verkondig u grote blijdschap!' Namelijk: de geboorte van een Kind. Wat er zo bijzonder is aan dit Kind, wordt aangeduid met drie benamingen. Het wordt genoemd: 'de Redder, de Messias, de Heer.'

5) 'de Redder'

In oudere vertalingen 'Heiland' – dat oude woord betekent, dat Hij 'heil' brengt; dat Hij heel maakt, wat stuk is; geschonden relaties herstelt. Hij komt zijn volk genezen. Hij is het die zijn volk zal redden van de zonde.

6) 'de Messias' (Aramees); in het Grieks 'Christus'. Dat woord betekent 'Gezalfde'.

In een tijd, dat er voor het volk van God geen toekomst leek te zijn, hebben profeten hebben de komst voorgezegd van een Gezalfde uit het Huis van David, aan wiens rijk geen einde zal komen.

7) 'de Heer'

'Jezus is Heer' is de oudste belijdenis van de Christelijke Kerk. Een belijdenis die in het Romeinse Rijk het verschil kon uitmaken tussen dood en leven. 'Heer' was een geliefde titel van de Keizer, die zichzelf als een god liet vereren. Nee, zegt de Bijbel, die benaming komt dit Kind toe. Hij is Heer van de wereld. Hij heeft er recht op om gehoorzaamd en gediend te worden.

'Hij is gekomen!' – Dat is de inhoud van het Kerstevangelie. God werd mens; Hij daalde af in onze harde werkelijkheid. God zond zijn Zoon, omdat Hij de wereld liefheeft, en niet wil dat mensen zonder Hem leven, maar dat alle mensen kinderen van God worden.

Er gaan tegenwoordig stemmen op om het Evangelie niet 'exclusief' uit te leggen: Iedereen heeft recht op z'n eigen waarheid. – Dat klopt. Godsdienstvrijheid is een groot goed. Maar wie zich naar Christus noemen, belijden, dat Hij het Alleen is, dat er geen andere weg tot behoud is. Als je Hem gevonden hebt, heeft het geen enkele zin nog andere wegen te zoeken.

In de duisternis blijven is toegestaan, maar wij zijn geroepen om te getuigen van het Licht.

Als het 'Lam van God' is geboren, horen herders als eersten het Goede Nieuws. Zij vertegenwoordigen het oorspronkelijke Israël, de aartsvaders Abraham, Izak en Jakob waren herders; en de latere Koning David hoedde eerst bij Bethlehem de schapen van zijn vader Isaï.

Wanneer de engelen naar de hemel zijn teruggekeerd, zeggen de herders niet tegen elkaar: 'Zo, dat was een bijzondere ervaring! Wat zongen ze mooi, hè? Wij weten nu weer precies hoe het zit.' Nee, ze zeggen: Kom! Laten we vlug naar Bethlehem gaan! Ze maken alles bekend, wat hun door God is bekendgemaakt. En ze loven God! Wie het Licht heeft gezien, blijft niet zitten waar hij zit, maar komt in beweging. Niet omdat wij het allemaal zo goed weten, maar omdat wij het ontvangen hebben en het bestemd is voor iedereen. De Zoon van God is mens geworden, opdat alle mensen kinderen van God kunnen worden. Daarom gaan wij het Kerstfeest vieren.

ds. Bas Urgert